

Over Thomas Merton

Uittreksel uit “Een Tijd van Heengaan - Hoe een universele spiritualiteit het aangezicht van het Christendom verandert”: <http://www.verhoevenmarc.be/PDF/heengaan.pdf>

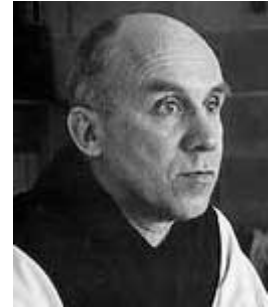
Orig titel: A Time of Departing - How a universal spirituality is changing the face of Christianity, Lighthouse Trails Publishing Company, Silverton, Oregon, U.S.A.

Ray Yungen, 2002

Vertaling en voetnoten door M.V.

Thomas Merton¹

Wat Henry Ford betekende voor de auto, dat betekent Thomas Merton voor contemplatief² gebed. Alhoewel zijn gebedsbeweging al eeuwen geleden bestond voordat het bij ons langskwam, haalde Merton het uit zijn monastieke context en maakte hij het beschikbaar en populair voor de massa. Het is voor mij interessant dat veel mensen nog altijd denken dat de beroemde ster Shirley MacLaine de grootste invloed had op de New Age. Maar voor mij heeft Thomas Merton het New Age denken veel meer beïnvloed dan enig persoon in recente decennia.

Thomas Merton, (1915-1968) wijlen Rooms-katholieke monnik en mysticus, geloofde dat er vele wegen zijn naar God. Oosterse stijl meditatie, de godheid woont in alle dingen en in alle mensen. Citaten:

“Ik zie geen contradictie tussen boeddhisme en christendom ... ik neem me voor een zo goed mogelijke boeddhist te worden als ik kan”.

“Het is een heerlijke bestemming een lid te zijn van het menselijke ras ... Als zij [mensen] zich maar eens konden zien zoals zij werkelijk zijn ... Ik denk dat het grote probleem zou zijn dat we neer zouden vallen en elkaar zouden aanbidden ... In het centrum van ons wezen is er een punt van nietsheid dat niet geraakt is door zonde en illusies ... Dit kleine punt ... is de pure heerlijkheid van God in ons. Het is in iedereen”. *Conjectures of a Guilty Bystander*

Merton schreef een van de meest klassieke beschrijvingen van de New Age spiritualiteit die ik ooit tegenkwam. Hij legt uit:

Het is een heerlijke bestemming deel uit te maken van het menselijke ras, ... nu realiseer ik me *wat wij allen zijn*. ... Konden zij [de mensen] zich allen maar zien zoals zij werkelijk zijn ... Ik veronderstel dat het grootste probleem zou zijn dat wij *voor elkaar in aanbidding* zouden neervallen ... In het centrum van ons wezen is er een punt van nietsheid dat niet aangeraakt werd door zonde en illusies, een punt van pure waarheid ... Dit kleine punt ... is de pure *heerlijkheid van God* in ons. Het is in iedereen. (benadrukking van mij).[24]

Bemerk hoe Mertons beschrijving overeenkomt met de occulte definitie van het hogere zelf.

Mertons beschrijving van spiritualiteit komt overeen met die van Shirley MacLaine, en met die van alle andere New Agers, over de geestelijke realiteit. Shirley MacLaine was meer een fenomeen van de jaren 1980 en verdween daarna. Maar met Merton was het anders. Naar hem werd verwezen als

¹ Merton, Thomas (Prades, Frankrijk, 31 jan. 1915 - Bangkok 10 dec. 1968), Amerikaans schrijver, studeerde in Cambridge en aan Columbia University, New York. Onder invloed van o.a. Jacques Maritain ging hij tot het Rooms-katholicisme over; hij werd priester gewijd en was sedert 1941 monnik in het trappistenklooster van Our Lady of Gethsemani in Kentucky. Hij schreef de autobiografie *The seven storey mountain* (1948; Ned. vert.: *De louteringsberg*, 1949), voorts over het contemplatieve leven, vrede, begrip tussen de rassen en over literatuur. (Encarta 2002).

² Contemplatieve spiritualiteit: beschouwende, bespiegelende spiritualiteit. Zo is het opnieuw populair geworden “contemplatief gebed” het leegmaken van de geest (door het herhalen van een mantra, een woord of korte frase) waardoor men geestelijk in contact komt met naar wat men foutief meent God te zijn. Men riskeert hierdoor in contact met de demonenwereld te komen. Het is een strik van de duivel.

“de belangrijkste spirituele schrijver van de 20ste eeuw”. [25] Bovendien preees een belangrijke katholieke publicatie Merton door te zeggen: “Als Amerikaanse katholieken een spirituele leider hebben dan is dat Thomas Merton”. [26] Terwijl velen zich vermaakten met Shirley MacLaine, werd Merton hoog geprezen en verkreeg hij een wijdverspreid respect.

Na dit gezegd te hebben kan ik de smalende lach horen: “Hij durft een man als Thomas Merton te vergelijken met iemand als Shirley MacLaine!” Vele evangelischen denken dat Thomas Merton een buitengewoon christen was, terwijl zij MacLaine zien als excentriek en heidens. Maar zoals ik eerder al zei, als men Mertons mystieke³ wereldbeschouwing beoordeelt dan blijkt die goed overeen te komen met de traditionele New Age gedachte. Dit is een onontkoombaar feit!

Om Mertons band met het mystieke occultisme⁴ te begrijpen moeten we eerst een sekte van de moslimwereld begrijpen. De Sufi's zijn de mystici van de Islam. Zij zingen de naam van Allah als een mantra, gaan in meditatieve trances en ervaren *God in alles*. Een prom katholiek audiotape-bedrijf promoot een serie cassettes die Merton maakte over het Sufisme. Daarvan wordt gezegd: “Merton deelde een diepe spirituele verwantschap met de Sufi's, de spirituele leraren en mystici van de Islam. Hier deelt hij hun diepgaande spiritualiteit ...” [27]

In een brief aan een Sufi-meester onthulde Merton: “Mijn gebed neigt erg veel naar wat jullie ‘fana’ noemen”. [28] En wat is fana? De *Dictionary of Mysticism and the Occult* definieert het als: “De daad van fuseren met de Goddelijke Eenheid”. [29] Shirley MacLaine definieerde in haar boek *Going Within* haar spiritualiteit op dezelfde wijze:

Op één lijn komen met mijn hogere zelf veroorzaakte een zelfbewustzijn in mij en breidde dit uit, en dat leidde me automatisch naar een groter bewustzijn en een vriendelijker begrip van anderen. Terzelfdertijd schiep het aanraken van mijn hogere zelf een gevoel van op één lijn te staan met de *universele geest*, zodat ik een doordringender begrip kreeg van het concept dat *wij allen één zijn*. (benadrukking van mij) [30]

Zoals bij MacLaine maakten Mertons mystieke ervaringen hem een verwante geest en co-mysticus van hen die in de oosterse religies zijn, omdat zijn inzichten identiek waren met die van hen. Op een intergeloofsconferentie in Thailand moedigde hij aan:

Ik geloof dat door openheid tot het Boeddhisme en Hindoeïsme, en tot de grote Aziatische [mystieke] tradities, wij een goede kans creëren om meer te leren over het potentieel van onze eigen christelijke tradities ... [31]

Begrijp alstublieft dat contemplatief gebed *alleen* de katalysator was voor zulke theologische zienswijzen. Een van Mertons biografen maakte dit erg duidelijk toe hij uitlegde:

Als men Mertons opgaan naar het Oosten wil begrijpen dan is het belangrijk te begrijpen dat het zijn ingewortelde geloofstraditie [katholicisme] was die hem de spirituele uitrusting [contemplatief gebed] verleende die hij nodig had om de weg van de wijsheid te bewandelen die eigen is aan het Oosten. [32]

Dit was de rijpe vrucht van de woestijnvaders. Wanneer u methoden ontleent aan de Oosterse religies dan krijgt u hun begrip over God. Men kan het niet anders stellen. Men moet geen geleerde zijn om de logica hiervan te zien.

³ Mysticisme / mystiek (Wiki):

- Mystiek → van het Griekse *μυστικός*, *mystikos*: ‘geheimzinnig’.
- Betreft het hartstochtelijk streven naar een persoonlijke vereniging van de ziel met God.
- De term mystiek verwijst ook naar persoonlijke ervaringen van toestanden van bewustzijn voorbij de normale menselijke perceptie.
- Zich willen verenigen met het transcendente.

⁴ Occultisme (v. Lat. *occultus* = verborgen, geheim), verzamelnaam voor de leerstellingen en praktijken van bepaalde personen of groepen die beweren over een geheime, hun adepten of ingewijden alleen toegankelijke leer of wetenschap te kunnen beschikken. Dit occultisme vertoonde zich in de oudheid bijv. in de mysteriën met hun inwijdingen en geheime leer. In de middeleeuwen maakten de kabbalisten en alchemisten aanspraak op het bezit van een dergelijke geheime wetenschap, waarvan de praktische toepassing tot bijzondere prestaties in staat zou stellen. Modernere vormen van occultisme vindt men in de theosofie, de antroposofie, de astrologie, het spiritisme en bij de Rozekruisers. (Encarta 2002).

Mertons invloed is erg sterk in de katholieke kerk en in mainstream protestantse denominaties, en begint nu ook te groeien in evangelische kringen. Veel christenen zijn onder de indruk van Mertons nederigheid, sociaal bewustzijn en vroomheid, maar zijn intellectueel dynamisme is ook indrukwekkend. Maar spijtig genoeg worden alle kwaliteiten van Merton geneutraliseerd door zijn ketterijen. Hij onthulde de ware staat van zijn ziel aan een bevriend monnik, voordat hij naar Thailand ging waar hij om het leven zou komen in een elektrocutieongeval. Voor hij vertrok vertrouwde hij zijn vriend toe: “Ik ga naar huis ... naar het huis waar ik nooit geweest ben in dit lichaam”. [33] Ik geloof niet dat Merton sprak over een voorgevoel van zijn dood maar eerder dat hij het Oosten zag als zijn spiritueel huis.

Het is niet roekeloos dit te beweren. Eigenlijk maken alle Merton-geleerden en -biografen dezelfde observaties. Eén Merton-devoot schreef: “Het belangrijkste van zijn geschriften ligt ingebed in het idee, de ervaring en de visie van de Aziatische wijsheid”. [34]

Merton of de Heilige Geest

Twee Britse auteurs zetten een verbazend helder beeld neer van de New Age spiritualiteit. Zij legden uit:

De grondtoon ervan lijkt een beweging te zijn voor synthese [eenwording], afgeleid van een begrip van de onderliggende eenheid achter alle dingen en het gevoel van eenheid dat dit brengt ... Deze eenheid van alle leven is de essentie van de New Age beweging. [14]

M. Basil Pennington definieerde de contemplatieve spirituele wereldbeschouwing in zijn boek *Thomas Merton My Brother*. Hij vertelde:

De Geest verlichtte hem [Merton] in de ware synthese [eenheid] van alles, en in de harmonie van het immense koor van levende wezens. Hierbij werkte hij een visie uit van een nieuwe wereld, waar alle opdelingen weggevallen zijn en de goddelijke goedheid wordt waargenomen en genoten zoals aanwezig in alles en doorheen alles. [15]

Het eerste idee beschrijft God als de eenheid van alle bestaan. In Mertons nieuwe wereld wordt God gezien als aanwezig “in alles en doorheen alles”. Het is duidelijk dat eenzelfde geest beide partijen heeft verlicht. Het enige verschil is dat Mertons openbaring in een christelijke context werkzaam is, net zoals Alice Bailey had voorspeld. Het is droevig te zien dat dit vandaag gemeengoed is in katholieke kringen, dat dit zo aan het worden is in hoofdlijn-protestantse kerken, en enthousiast wordt verkend door een altijd-groeiend aantal evangelische christenen.

Evangelische leiders moeten nu eens gaan beslissen of deze spiritualiteit-in-christelijke-context hetzelfde is als contemplatieve stilte. Gebaseerd op onderhavige gepresenteerde documentaties geloof ik dat contemplatief gebed geen plaats kan hebben in het ware Christendom. De Schrift leert duidelijk dat samen met de redding er een automatisch begeleidingssysteem in werking treedt: de Heilige Geest. Lewis Sperry Chafer besprak deze waarheid in zijn excellent boek *Grace, The Glorious Theme*, met een kristalheldere duidelijkheid:

In Romeinen 5:5 staat: “de Heilige Geest, Die ons is gegeven”. Dit is waar voor elk persoon die gered is. De Heilige Geest is het geboorterecht in het nieuwe leven. Bij Hem alleen kan het karakter van en de dienst die bij het normale christelijke leven behoort gerealiseerd worden. De Geest is de “Algenoegzame”. Elke overwinning in het nieuwe leven is verbonden met Zijn sterkte, en elke beloning in de heerlijkheid zal gewonnen worden als een gevolg van Zijn machtige kracht. [16]

Ik stel de volgende uitdaging tot allen die onderhavig boek lezen: Toon mij één Schriftplaats in het Nieuwe Testament waarin staat dat de Heilige Geest geactiveerd wordt, of dat er toegang tot Hem verschaft wordt, door middel van contemplatief gebed. Als zo'n Schriftplaats bestaat, zou die dan niet hét sleutelvers geworden zijn ter verdediging van contemplatief gebed?

Zo'n vers bestaat niet!

Ik wil in dit hoofdstuk iets benadrukken dat volgens mij doorheen al deze emotionele aantrekking snijdt die zovelen naar leraren als Foster en Manning heeft gedreven, en de kwestie helemaal uitkookt tot op zijn zuiverste staat.

In het recentste boek van Richard Foster, *Streams of Living Water*, straalt Foster zijn verhoopte visie uit van een “allesomvattende gemeenschap” waarvan hij denkt dat God die vandaag vormt. Hij ziet dit als “een grote nieuwe vergadering van Gods volk”. [17]

Oppervlakkig gezien kan dit nobel en heilig klinken, maar een dieper onderzoek zal de elementen blootleggen die veel meer overeenstemmen met het visioen van Alice Bailey dan met Jezus Christus.

Foster profeteert: “Ik zie een katholieke monnik uit de heuvels van Kentucky staan naast een baptistisch evangelist uit de straten van Los Angeles, en samen brengen zij een offer van prijzing. Ik zie een volk”. [18]

De enige plaats in “de heuvels van Kentucky” waar katholieke monniken leven is de Gethsemane Abdij, een Trappistenklooster. Toevallig ook was dit de thuisbasis van Thomas Merton.

Laat me deze significante connectie uitleggen. In de zomer van 1996 kwamen boeddhisten en katholieke monniken samen in dialoog in wat aangekondigd werd als de “Gethsemaneontmoeting”. [19] David Steidl-Rast, een monnik opgeleid in zen-boeddhisme en nauwe vriend van Thomas Merton, vergemakkelijkte dit evenement.

Tijdens de ontmoeting werden voorstellingen gegeven van zen-meditatie en -praktijk uit de Theravada boeddhistische traditie. [20] Eén van de sprekers besprak de “correlatie van het christelijke contemplatieve leven met de levens van onze boeddhistische zusters en broeders”. [21]

Opdat deze monniken en baptistische evangelisten “een volk” worden, zoals Foster profeteert, moet er iemand veranderen. Ofwel moeten de monniken hun boeddhistische overtuigingen verlaten en samengaan met de baptisten, ofwel moeten de baptisten de contemplatieve stijl aannemen en het geloof van de monniken overnemen. Dat is het dilemma in Fosters “grote nieuwe vergadering van Gods volk”.

David Steidl-Rast vroeg eens aan Thomas Merton welke rol het boeddhisme speelt in zijn dieper doordringen in het spirituele leven. Merton repliceerde geheel oprecht: “Ik denk dat ik de christelijke leer niet zou kunnen verstaan zoals ik dat doe, als ik niet in het licht zou staan van het boeddhisme”. [22]

Bedoelt Merton dat, om te verstaan wat het christendom werkelijk is, u uw bewustzijn moet veranderen? Ik geloof dat dit precies is wat hij bedoelde. Eens dat hij dit deed door contemplatief gebed, verschaftte het boeddhisme hem de uitleg van wat hij ervoer. Dat is nu juist waar ik christenen voor waarschuw. Contemplatief gebed biedt een weg tot God aan die identiek is met alle mystieke tradities van de wereld. Christenen zijn erin geluisd wegens de nadruk op het zoeken van Gods Koninkrijk en grotere godsvrucht, maar de apostel Paulus plaatst de eindtijdse afvalligheid van de kerk in de context van een *mystieke* verleiding. Als deze praktijk niet past in deze beschrijving dan weet ik niet wat wèl.

U hoeft uw bewustzijn niet te veranderen om een ‘vaste greep’ op God te krijgen. Alles wat u moet doen is wedergeboren worden. Wat Steidl-Rast en de andere Gethsemane-monniken de boeddhisten hadden moeten vertellen is: “Zie het Lam van God, dat de zonde van de wereld wegneemt!” (Johannes 1:29).

In zijn boek *Ruthless trust*, zegt Brennan Manning dat Sue Monk Kidd uiteindelijk onder het mentorschap kwam van dr. Beatrice Bruteau die het boek schreef: *What We Can Learn From The East* (Wat we kunnen leren van het Oosten). Vermits de titel zichzelf uitlegt kan men begrijpen waarom dr. Bruteau het voorwoord wilde schrijven van een boek als *The Mystic Heart* (Het mystieke hart) van Brother Wayne Teasdale. In het voorwoord stelt zij dat een universele spiritualiteit, gebaseerd op mysticisme, de wereld zal redden.

Het is duidelijk dat al deze mensen een betere wereld willen. Zij zijn geen sinistere samenzweerders zoals die in een James Bond film b.v. Het is hun *aardigheid* die de realiteit afwijst van de fundamentele scheiding tussen de mens en God. Het is precies hun zin voor medelijden dat hun universalisme voedt. Het is zijn idealisme dat Manning zo aantrekkelijk maakt en dat hem doet zeggen dat dr. Bruteau een “betrouwbare gids is tot contemplatief bewustzijn”. [23]

Lees verder over Thomas Merton:

- <http://www.verhoevenmarc.be/PDF/Thomas-Merton.pdf>

verhoevenmarc@skynet.be - www.verhoevenmarc.be - www.verhoevenmarc.be/NieuwsteArtikelen.htm